

Bahrddt

Compendium

gramm.

Ebraeae

1765

Ha 179

1795

Göttingen
Leipzig

Alph

C

M

30

COMPENDIUM
GRAMMATICES
EBRAEAE

IN VSVM PRAELECTIONVM

EDITVM

A

M. CAROLO FRID. BAHRDT

LIPS. AD AED. DIV. PETRI CAT.

Be 525 1914. 1055

LIPSIAE

EX OFFICINA HEINSIA.

MDCCLXV.

COMPENDIUM
GRAMMATICES

CAROLO FRID. HARRDT

COMPENDIUM
GRAMMATICES
EBRAEAE.

---

§. I.

DE CONSONANTIBVS.

CONSONANTIVM *numerus &* **I**
ordo adparet in ipso codice
aliquoties: Prov. 31, 10. f. Pf.
25. III. II2. 145. — Leguntur
autem a dextra versus sinistram, & sem-
per *ante* vocales: suntque quoad *figuram,*
nomen & valorem cum in numerando,
tum in pronunciando hujusmodi:

א	Aleph	1	a
ב	Beth	2	bh
ג	Ghimel	3	g
ד	Daleth	4	d
		A 2	ה

ה	He	5	h
ו	Vau	6	v
ז	Sajin	7	f
ח	Chet	8	gch
ט	Tet	9	t
י	Jod	10	j
כ	Caph	20	ch
ל	Lamed	30	l
מ	Mem	40	m
נ	Nun	50	n
ס	Samech	60	f
ע	Ajin	70	gn
פ	Pe	80	ph
צ	Tfade	90	tf
ק	Koph	100	k
ר	Resch	200	r
ש	Schin	300	[sch
ז	Sin		[s
ת	Thau	400	th

De hoc caractere vide CARP-
ZOVII Critic. sac. P. I.
 c. V. Sect. 6.

2 DE PRONVNCIATIONE Conso-
 nantium aliquid monere operae pretium
 non est. Videamus autem de divisione.
 Sunt enim si Figuram spectes, aliae *dila-*
tabiles ה, מ, ל, ה, נ, aliae *finales* ך,
 ם, ן, ף, ם.

Fina-

§. I. De Consonantibus. 5

Finales aliquoties in medio reperiuntur 3
 variamque tunc lectionem indicant Es. 9, 6.
 vel *non finales* in fine: Nehem. 2, 13.

RATIONE ORGANI sunt vel gut- 4
turales א ה ח ע; vel *palatinae* י ב ק; vel *linguales* ר ט ל נ ר ת; vel *dentales*
 ש צ ס ז; vel *labiales* פ ב מ ף.

Litterae ejusdem Organi facile inter se per- 5
 mutantur.

RATIONE QUALITATIS sunt vel 6
radicales, vel *serviles* quorsum pertinent
 in Verbis praeformativae et afformati-
 vae, in Nominibus praefixa et affixa
 nec non litterae paragogicae.

RATIONE SONI sunt vel mobiles 7
 vel *quiescentes* s. *silentes*. Nimirum א de
 facto semper quiescit; et ה, ו, י^a י,
 absque Vocali et Schva expressio semper
 quiescunt.

1. Litterae א, ה, ו, י, saepissime inter se 8
 permutantur.

2. א et י vocalem suam interdum praecedenti consonae supponunt, si ea Schva ha- 9
 beat, ut: בִּיחָרוּן pro בָּיָר. Vbi saepe accidit
 ut ipsae simul eiiciantur ut: יִחָל pro יָחַל —

quae eiectio etiam alias fieri solet ut: בָּנָה 10
 pro בָּאָה — אִילָר pro אִילָר.

A 3

DAN-

a) Nam ו in vocali ו et ו suo jure dicitur vo-
 cali destitutum. Punctum enim װ Schu-
 reck et Cholem non est vocalis װ ו, sed ו
 est fulcrum vocalis.

nfono-
ium
one.
dila-
es ך,

Fin-

6 §. II. *De Vocalibus et Schvajim.*

II. DANTVR praeterea in Codicibus consonantes a communi forma alienae. Nimirum majusculae, minusculae, suspensae, inversae, incisae, ferratae, quae nunc initium libri aut sectionis majoris, nunc verbum quod in toto libro medium est, nunc mysterium quoddam aut singularem emphasin, saepissime vero variam lectionem indicant.

§. II.

DE VOCALIBVS ET SCHVAJIM.

12 PUNCTA vocalia, per quae consonantes moventur, sunt quatuor longa, totidem brevia, una anceps.

Longa.	Anceps.	Brevia.
a, Kametz	i, Chirek	Patach
e, Tferē		Saegol
o, Cholem		Kometz cha.
u, Schurek		Kibbutz

13 REPERIVNTVR autem in Codice Vocales sine Consonantibus et Consonantes sine Vocalibus, et aliquando etiam puncta superne picta, ubi alterutrius absentia cura Masoretharum indicata est.

PVN-

PUNCTUM $\tau\delta$ Cholem ad ψ et ω positum patitur quasi contractionem ut $\psi\omega$.

IN Vocalibus $\dot{\iota}$ et $\dot{\iota}$ saepe $\dot{\iota}$ et $\dot{\iota}$ per-eunt, manente tamen valore vocalis. 15

Videntur autem in univ^{er}s^{um} $\dot{\iota}$ et $\dot{\iota}$ considerari debere ut $\dot{\iota}$ (*ovē*) et $\dot{\iota}$ (*ijē*), quod in multis exemplis adparebit ut: $\psi\omega$ quasi pro $\psi\omega$ habet pluralem $\psi\omega$ idque sec. reg. 65. et 66. 16

KOMETZ-CATVPH saepe sine Chateph s. Schva reperitur: et tunc, ne cum Kametz confundatur, videndum est an Schva quaecunque sequatur immediate et sine Meteg vel tono, ut $\dot{\iota}\dot{\iota}$ — $\dot{\iota}\dot{\iota}$ — $\dot{\iota}\dot{\iota}$ ^{b)} Porro an aliud Kometz chatuph sequatur sub gutturali ut: $\dot{\iota}\dot{\iota}$; Denique an Makkeph vt: $\dot{\iota}\dot{\iota}$ — ita semper vt o breve legendum erit. 17

VOCALIS absentis vices gerit Schva, vel *simplex* ($\dot{\iota}$) quod habet sonum *e* brevissimi: vel *compositum* ($\dot{\iota}\dot{\iota}$) ($\dot{\iota}\dot{\iota}$) ($\dot{\iota}\dot{\iota}$) quod habet sonum ejus Vocalis cum quo componitur, neque tamen valore suo a simplici differt. 18

Schva simplex est vel expressum vel subintellectum vel latens in Dagesch forti: cuius rei exempla habes in reg. 17. 19

A 4 SCHVA

b) Latet enim Schva simplex in Dagesch. F. ($\dot{\iota}$) Attamen ab hac regula Dag. euphonicum excipitur ut: $\dot{\iota}\dot{\iota}$ *battim* non *bottim*.

8 §. III. De Syll. Tono, Metego, Moris.

20 SCHVA SIMPLEX aliquando plane *quiescit* nimirum in fine vocis, — ante aliud Schva — post vocalem brevem neque Meteg neque Dagesch forte post se habentem — denique post vocalem longam accentu tonico notatam. Alias semper *mouetur*.

21 Schva mobile jungit literam suam cui subiectum est sequenti syllabae, quiescens autem praecedenti.

22 VICES $\tau\delta$ Schva *Patach* ($\_$) sustinet, quod *furtivum* dicunt: quodque ponitur sub ultimis ה, ח et ע quando non praecedit Patach vel Kametz, vt: רוח; nec non sub penultimis ח et ע quando sequitur vna ex ב ג ד כ פ ת vocali destituta. ($\_$)

§. III.

DE SYLLABA, TONO, METEGO
ET MORIS.

23 SYLLABAE tot in voce sunt, quot verae vocales, ipsaeque vel compositae quae in sonum consonantis, vel simplices quae in sonum vocalis abeunt.

24 QVAE Syllaba tonum habeat accentus

§. III. De Syll. Tono, Metego, Moris. 9

tus indicant: inter quos tamen excipis
has figuras: $\overset{e}{\text{—}}$, $\overset{a}{\text{—}}$, $\overset{o}{\text{—}}$, $\overset{i}{\text{—}}$, $\overset{u}{\text{—}}$. c)

Adparebit autem, antepenultimam nun-
quam habere tonum.

FINEM PERIODI Ebraei defi-
gnant per: $\text{—})$ *Medium* per — (et in
libris metricis saepe per —) *Commata*
denique et quasvis minores distin-
ctiones per has potissimum figuras:
 $\overset{e}{\text{—}}$, $\overset{a}{\text{—}}$, $\overset{o}{\text{—}}$, $\overset{i}{\text{—}}$, $\overset{u}{\text{—}}$, $\overset{e}{\text{—}}$, $\overset{a}{\text{—}}$, $\overset{o}{\text{—}}$. Re-
liqua quae de Ebraeorum accentuatio-
ne dici possunt, solent separatim a Vi-
ris doctis proponi.

HABENT Ebraei certum et constitu-
tum temporis spatium, quod unicuique
syllabae pronunciandae impendunt, cu-
jus spatii partem *Moram* appellant. Ne-
que melius quam notula musica.
possemus talem moram describere,
quae vel *Allegro* vel *Adagio* (ut cum
Musicis loquamur) effertur, pro habitu
in legendo cuilibet proprio.

A 5

IN

c) Reliqua quae Grammatici de tōno dispu-
tant, quid tironi profint non video. Inci-
di tamen aliquando in hanc regulam recen-
tioris cuiusdam grammatici: *si ultima syl-
laba tres moras habet, tonum etiam ha-
bet; si pauciores, tonus in penultima est;*
Quae si omnino exemplis comprobari pos-
sit, non contemnenda esset.

- 28 IN PRONVNCIANDA qualibet Syllaba requirunt duas moras ( ) unde, nisi duas saltem vel plures ejusmodi moras habeat Syllaba, incompleta est et protinus patitur mutationem, de qua infra copiosius.
- 29 HABET autem vocalis longa duas moras, brevis vero, Accentus, Meteg, consona denique vocalem sequens, (nam praecedens nullam habet moram,) unam habent^d).
- 30 METEG autem est lineola ( ) vocali adstans unamque ut diximus moram Syllabae afferens, et a nimia in pronunciando festinatione eam defendens.

VBI

d) Sunt qui statuant, Ebraeos amare aequalitatem morae in efferenda syllaba, quibus facile assentior. Nam Syllabae tres vel quatuor moras habenti non video quomodo ubique possis ita immorari, vt syllabae breviores iuxta positae audienti discernantur. Immo et ipsa syllaba quae tonum habet non *longior* fieri videtur, sed *fortior* tantum notabiliorque audienti. Vnde fit vt grammatici quidam totam illam disputationem de moris plane inutilem esse existiment. Quod tamen non concederem. Quamvis enim nos, quando ebraica legimus, moras non ita subtiliter possimus discernere, tamen linguae genius et regularum compendium eam vehementer flagitant.

§. IV. De Dagesch, Mappik, Makkeph. 11

VBI itaque mora deest, ibi Meteg, 31
nisi adfit, saepe subintelligi debet.

Loco Meteg nonnunquam Accen- 32
tuum aliquis ponitur.

§. IV.

DE DAGESCH, MAPPIK,
ET MAKKEPH.

DAGESCH est punctum in medio 33
litterarum collocatum, quod vel
adspirationem tollit, unde *lene*, vel
ipsam litteram duplicat, unde *forte* di-
citur.

DAGESCH, tunc *lene* est, quando 34
in litteris ה, פ, כ, ד, נ, ב reperitur
ab initio vocis—post Schva quiescens
(quod tamen saepe negligitur praesertim
si Schva e vocali longa ortum fuerit ut:
לְעֵבֶרָה ex עֵבֶר—מְלָכִים ex מְלָכִי—deni-
que post patach furtivum.

DAGESCH FORTE imprimatur 35
omnibus litteris, exceptis litteris vocum
vltimis, gutturalibus, et ר.—Estque
vel *characteristicum*, vel *compensativum*,
vel *euphonicum*, vel denique *contracti-
vum* (arabum more, qui per Tefdid, ini-
tio verbi appositum, contractionem
verborum efficiunt) ut מֵה - טוֹב *mat-
toph*

12 §. IV. De Dagesch, Mappik, Makkeph.

toph — מֵהַ - יַעֲשֶׂה - לָבוֹר *majjaafellanu*: ita
עָנִיתִי - מִן - בְּנֵי *legerem: mibbenee*; nisi hoc
malis ad euphoniā referre e).

- 36 Characteristicum et compensativum saepe
ejiciuntur, ita tamen ut semper subintelligan-
tur. Vnde etiam fit, ut vocalis praecedens
nullam moram amittat, etiamsi brevis sit et
in syllaba simplici, ut עָנִיתִי — לְאֲמִים — מֵהַ.
Haec ejectio Dagesch fortis supponenda est et-
iam in multis exemplis, in quibus alias gram-
matici alternationem statuunt; praesertim ubi
radix antiqua et genuina verbum עַע fuisse
credibile est.
- 37 MAPPİK est punctum הַ finali in-
fertum ejusque motionem indicans; et
adhibetur in verbis quorum media rad.
est הַ, nimirum quando הַ in fine nu-
dum relictum est ut: הַלֵּה — In suffixo
הַ; denique in verbis quibusdam לֵה;
et in nominibus יֵה et אֵה.
- 38 MAKKEPH est lineola copulans
verba, accentuationique maxime in-
serviens.

§. V.

e) Addere possemus *conservativum*. Saepe
enim imponitur, ut נַ conservetur: ut
בְּלִוְהָהּ, El. 33, 1. Saepe ut vocalis brevis —
בְּרָדִים — אֲמִים.

§. V.

DE MUTATIONE PUNCTORVM
VOCALIVM IN GENERE.

MUTATIONIS fundamentum pe- 39
tendum est a reg. 27. et 28. Ebraeus
enim si pronunciationi syllabae satis im-
morari non possit, (nisi velit id quod
nullam moram per se habet, aliqua pro
arbitrio mora afficere, aut quam habet
negligere,) tunc ipsam syllabam muta-
tioni obnoxiam judicare videtur. Vi-
deamus utrumque in exemplo. Nam
קָרָקֶּ֫֫ constat in hac scriptione suis moris
cf. reg. 29. et 30. Sed si addere velis suf-
fixum י esset קָרָקֶּ֫֫י; et cum tonus in an-
tepenultima esse non possit Meteg abit,
et porro Saegol sub ר amittit suum כ
quod nunc ad tertiam syllabam pertinet:
unde duae syllabae priores קָרָקֶּ֫֫ aut pro
arbitrio aliqua mora afficiendae essent
aut mutandae in קָרָקֶּ֫֫י ut fit קָרָקֶּ֫֫י, quod in-
fra doceberis. Aliud . קָנָבִּ֫֫ constat suis
moris: sed fac pluralem קָנָבִּ֫֫ים, et atten-
de, anne mora quam antea syllabae א
poteras impendere, nunc negligenda sit,
si velis syllabam בִּים ut par est, cum to-
no efferre? En itaque, cur fiat קָנָבִּ֫֫ים.

EFFICITVR itaque hoc, oriri mu- 40
tationes plurimas vel ab incremento vo-
cis,

cis, vel a tali causa quae *majorem* in pronuntiando festinationem efficit, quam quae a syllabae cujusdam natura permittitur, qualis est toni migratio.

41 NOTANDVM autem: aliquas vocales esse plane invariables, i. e. valore suo nunquam privari posse, scilicet eas quas *impuras* dicunt, nimirum quae involvunt vel litteram vel Dagesch F. — ירחם ab עור pro ערי sec. reg. 62. — אוילר pro רור — — aut in quibus quiescit una ex אדוי ut: אוילר — אוילר.

42 SAEPE tamen Euphoniae tantum gratia mutatio quaedam oritur: nimirum ita, ut valor quidem syllabae maneat, sed tamen alia vocalis aequae valens substituatur. Satis itaque erit in hoc casu, nosse syllabas per se aequivalentes, quas hic exhibemus fictis litteris:

1. וּל	voc. longa seq. consona	3. morae.
2. בּוּל	consona c. voc. lon. et seq. conf.	3. morae.
3. קַחַח	conf. c. voc. br. et Meteg, sequentibus duabus conson.	4. morae.
4. חַ	consona c. voc. br. et Meteg.	2. morae.
5. חַח	conf. c. voc. brevi seq. conf.	2. morae.
6. חַ	conf. cum voc. longa	2. morae.

Ejusmodi syllabae sunt semper completae et invicem permutari possunt ut:

n. 6.

n. 6. et n. 5. in הַתֵּל pro quo libere ponitur הַתֵּל; sic pro הַלְלָה libere ponitur הַלְלָה quoniam Ebraeo videtur saepe aequivalere quomodo syllaba completa fit, modo fit completa. Sic n. 2. et n. 6. יָמִים plur. יָמִים. Sic n. 4. et n. 6. in מָגֵן pro quo reperis etiam מָגֵן. Confer praeterea reg. 50. quae te docebit etiam n. 5. permutari aliquoties cum vocali brevi in syllaba simplici ut: בְּרָדִים pro בְּרָדִים aut בְּרָדִים.

IN VNIVERSVM etiam notari debet, *Meteg* (pro quo saepe accentus ponitur,) esse posse conservationem vocalis cujuscunque abiturae: quod tanquam generalem exceptionem sequentium regularum praemittimus eodem modo ut regulas 41. et 48. 43

SINGVLARIS etiam est accentuum (quos reg. 26. depinximus,) virtus. Si enim pro lubitu (:) in vocalem brevem vel adeo longam, nec non ipsas vocales breves in longas mutant. 44

In suffixo הַ transponunt saepe iidem accentus Kametz et Schva. 45

VIDETVR vero in quibusdam esse mera alternatio: 1) Kametz et Patach, עָם — עַם. 2) Tseret et Chirek, פְּלִיטָה — פְּלִיטָה. 3) Cholem, Schurek et Kibbutz, גֹּרֵר Gen. 49, 9. גֹּרֵר Ez. 19, 3. גֹּרֵר Ier. 51, 18. 46

18. 4) *Patach et Saegol*, חָמָה Gen. 21, 15. חָמָה v. 14. *Chirek et Patach*, מִסְמְרִים Ef. 41, 7. et — מִסְּ Chron. 22, 3. 6) *Saegol et Kametz*, אֶרֶץ — אֶרֶץ Prov. 25, 2. 7) *Saegol et Chirek*, בֵּן — בֵּן. 8) *Kametz chat. et Kibbutz*, גְּדֹלוֹ Ezech. 31, 7. גְּדֹלוֹ Pf. 150, 2. 9) *Schva simplex et comp. nec non compositum cum composito*, בְּרָכּוֹ Judic. 5, 2. בְּרָכּוֹ v. 9. — יָנּוּ Sam. 12, 3. יָנּוּ Num. 21, 17. — quibus aliquo modo confirmatur reg. 42.

47 Vocalis alternans retinet valorem ejus pro qua alternat, לְאָמִים pro לְאֹמִים aut pro לְאָמִים. Nisi enim hic Kibbutz in לְאָמִים retineret valorem alterutrius formae sequentis, non posset subsistere in syllaba simplici, sec. reg. 49.

48 GENERATIM etiam hoc supponi debet instar axiomatis, gutturales et ר amare ante se *Patach* vel *Saegol* ut: יַעֲשֶׂה — יַחֲוֶה — Illud tamen *Saegol* aliquoties in *Tjere* degenerat — הַעֲלֶה.

§. VI.

DE MUTATIONIBVS IN VOCALI
BREVI OBVIIS.

49 VOCALIS brevis quae unam natura sua moram habet, syllabam per se non efficit completam, unde vel perit hoc

hoc est, in Schva mutatur ut: מְלִפִּי a מְלִי; vel augeri aliqua accedente mora sustentarique debet. e. g. מֵל in מְלִפִּי auctum est per ל quod antea in מְלִי ad posteriorem syllabam pertinebat.

Datur tamen etiam aliquando vocali brevi 50
locus in syll. simplici, scilicet in vocibus Saegolatis: — in vocibus י ut: בְּיָחַד, עֵין &c. — si syllaba antea composita fuerit et per anomaliam demum simplex facta ut: מְבַטְחִי a מְבַטְחָה — si vocalis brevis e Schva composito residua sit ut: אֶחָד — si brevis pro longa alternat reg. 46. — Si Dagesch F. e seq. consona fuerit libere ejectum ut: בְּרִיּוֹם cf. reg. 36. — Nec tamen hic negligi debet reg. 31.

AVGERI autem vocalis brevis sustentarique solet — consona sequente 51
(conf. מֵל in reg. 49.) — Accentu, ut: בְּיָחַד — per Dag. F. ut: רַנְּנוּ, אֶמְצִים cf. reg. 35. not. e. — per mutationem ejus in vocalem longam.

IN LONGAM mutatur — saepe ob 52
exclusum Dagesch F. ex seq. consona, si-
ve ea sit gutturalis siue non gutturalis
ut: מְעִיר, תָּךְ pro תְּרָאָה, הִתַּל pro הִתַּל
pro מֵשׁ, הָאֵשׁ pro הָאֵשׁ — ante affixa; 53
nimirum in Kal: (שִׁלְחָנִי) et in particulis
אַל, עַל, עַד ut: אֶלִּי — ante termina- 54
tiones dualis et plural. ut: מְלָכִים
a מְלִיךָ.

1. Dicis cur a בְּיָחַד non est בְּיָחַד secundum 55
reg. praecedentem? vid. reg. 9.

- 56 2. Si ה cum *reperitur ante non guttura-*
les, saepe unam ex quiescentibus abjectam ef-
se indicat, ut: הַסּוּרִים Eccl. 4, 14. ab אָסַר.

§. VII.

DE MUTATIONIBVS IN VOCALI
LONGA OBVIIS.

- 57 **V**LTIMAM Syllabam si vocalis lon-
ga occupat, in brevem mutatur —
58 ob sequens Makkeph ut: כֶּל־ — ob prae-
cedens ך conversivum Fut. et particulam
אל ut אל תאמר: מֵר pro ויאמר: —
59 ob statum constructum ut וקון pro וקון.

- 60 1. A reg. 59. excipis — nomina מֵתוֹן, אֵלִים,
אֵלִים, פִּתְחוֹם, יָם, עֵב — ea, quae terminantur in א —
denique הֶבֶל, הֶלֶב, לָבֶן quae Kametz tantum
in Tferē mutant.

- 61 2. Vocalis longa ante Schva quodcunque
(reg. 19.) libere abit et manet. Sed commu-
niter tamen abit ut: מֵבֶרֶכֶה pro רֵכֶה. Nam si
non abit, mora per se superflua est neque ef-
fertur e. g. עֵם non aliter pronuntiatur quam
עֵם — הֶלְוָה non longius pronuntiatur quam
הֶלְוָה.

- 62 **P**ENVLTIMAM si occupat sylla-
bam vocalis longa, ob tres causas in
brevem abit. — Ob statum constructum
63 ut: וקון^f). — In Verbis et participiis ma-
xime

- f) Vbi tamen excipis plerumque eam *voca-*
lem longam quam Schva quodcunque prae-
cedit,

xime *activis* ut: תְּמַשְׁלִי pro שׁ^g), nec non in nominibus formam participialem habentibus, מְבַהֲנִים pro הָ. — In Nominibus, quando syllaba composita vocalem longam praecedit ut: פֶּל pro פְּלִים: (מְבַהֲנִים pro בְּ, מְבַהֲנִים pro קְ, מְבַהֲנִים pro הָ^h).

VLTRA PENULTIMAM si collocata fuerit vocalis longa, sine Meteg non facile sustinetur, qua tamen lege superior est reg. 21.

§. VIII.

DE MUTATIONE SCHVAJIM.

SCHVA extra concursum cum focio, triplicis mutationis obnoxium est. Primum quidem in *Kametz* mutatur ante ים et ות pluralis numeri ut: שְׂפָחָה facit שְׂפָחוּרָה — Porro in eam vocalem ex qua ortum fuerat, quod fit in pausa; ante ך paragodicum; nec non in Kal

B 2

ante

cedit, quod potissimum de *Tfere* valet ut: בְּרַבָּה, מְסַבָּה, לְחַלִּי &c.

g) Nam in passivis raro abit ut: נִפְּאִים pro אָ — Attamen etiam in Participio Kal Tfere aliquoties retinetur ut: בּוֹגְרָה.

h) Harum vero regularum ultra asferre exceptiones operae pretium non est, quia paucissimis nituntur exemplis et praeterea §. V. jam praemissas invenies.

- ante affixa, ubi tamen plerumque ulterius in *Kametz* elevatur ut: יִפְקְרוּ pro קָ, יִלְכְּוּ pro לָ, יַעֲבֹרֵנִי pro וַ hocque pro וַ
- 68 — Denique in compositum si nimirum sub gutturali sit, et quidem in tale compositum, quod plerumque *vel* praecedenti vocali, *vel* si ea desit, ei ex qua simplex ortum erat analogum sit ut: יַעֲשֶׂה, יַעֲשֶׂה.
- 69 Reperitur tamen etiam Schva simplex sub gutturali et quidem *necessario* post vocalem quae tonum habet, ut: יַעֲלֶהֱתִי; libere si Schva sit quiescens ut: יִרְדֵּי.
- 70 SI SCHVA simplex cum simplici concurrit, prius Schva in *Vocibus saegolatis* in *Patach*, vel nonnunquam et praesertim ante gutturales et ׀ in *Saegol* mutatur ut: מִלְכִּי a מֶלֶךְ pro מִלְכִּי — *Alias* semper in *Chirek* ut: בְּרַקִּיעַ pro בְּרַךְ; ubi tamen Schva alterum si sub ׀ foret plane tollitur, ut: בְּיָמַי pro בְּיָי.
- 71 SI SCHVA simplex ad *sinistram* habet compositum, tunc simplex in vocalem mutatur composito analogam ut: בְּאֵנוֹשׁ pro בְּאֵ.
- 72 Saepe tamen *vel* *Crafsis* oritur ut: יִאֲצֵל pro יֵאֵל *vel* compositum plane perit ut: לִיאֲרֵנִי pro לֵאֵל hocque pro לֵאֵל.
- 73 SI SCHVA simplex ad *dextram* habet compositum, tunc compositum *vel* suum

suum Schva ut : יַעֲלֹצוּ pro עָלַ vel suam
vocalem amittit ut : יַעֲלֹצוּ .

Excipis tamen imperativum in Kal, ubi si 74
fit talis concursus, idem est ac si duo simpli-
cia concurrerent, ut עָבְדוּ ex עָבַדוּ cf. reg. 70.

SI TRIA concurrunt, medium in 75
Chirek vel *Patach* abit, ut : יִבְרְחֵי pro
יִבְרֹךְ .

§. IX.

DE VERBIS PERFECTIS.

DVM DE verbis agimus, non est 76
quod de Genere, Numero, Per-
sonis, Modis, Temporibus, dicamus,
haec enim in Paradigmatibus adparent.

CONJUGATIONES sunt septem, 77
quarum nomina formam earum com-
munem designant et petita sunt ab anti-
quo Paradigmate פִּעֵל.

PRIMA est *Paal* sive *Kal* quae sim- 78
plicitate formae et significationis nota-
bilis est.

SECUNDA est *Niphal*, cujus chara- 79
cter est, in Praeterito נ praefixum, in
Imper. et Futuro Dagesch F. in prima
radicali: ubi tamen in Imperativo simul
ה praefigitur — estque quoad significa-
tionem passivum פִּעֵל Kal.

TERTIA est *Piel*, cujus character 80
praeter punctationem, Dagesch F. in

media radicali habetur. Significatio est frequentativa et intensiva, raro transitiva et privativa.

81 QVARTA est *Pual*, passivum τz *Piel* – Character idem est qui τz *Piel*.

82 QUINTA est *Hiphil*, cujus char. est η sine *o* brevi et *u*ⁱ). Habet autem significationem transitivam, permissivam et declarativam.

83 SEXTA est *Hophal* passivum τz *Hiphil*, cujus character est *o* breve vel *u* sub praeformativa.

84 SEPTIMA denique est *Hithpael*, cujus charact. est Syllaba $\eta\eta$, habetque maxime significationem reciprocam.

85 1. Significationes harum conjugationum mirifice fluctuant, et ex usu magis descendae sunt.

86 2. Conjugationes, quae in media radicali Dag. F. habent, dicuntur *graves*, reliquae *leves*.

87 SPINOZA vult tempora et modos omnes ab infinitivo formari. Nobis vero videtur (quamvis Spinozam non contemnentibus) praestare tironi Paradigma quoddam memoriae mandare, quod

i) Negative descripsimus characterem idque recte. Ita enim *Hiphil* a *Hophal* ubique, etiam in verbis imperfectis sine erroris periculo discernes.

quod ipsi instar omnium regularum erit, atque in formandis verbis imperfectis incredibilem operam praestabit, si id firmiter teneat. Docentem tamen Spinozam sequi juvat.

PRAETERITVM formatur per Affixa, et quidem aequali modo per omnes conjugationes, unde unius tantum praeteriti formationem proponimus, radicalium loco signa quaedam adhibentes, quibus tirones facile quaecumque radicem substituere poterunt. Facimus autem hoc, longo usu persuasi de ejusmodi scriptionis utilitate.

PRAETERITVM.	
F.	M.
הָוּוּוּוּ	וּוּוּ 3.
הָוּוּוּוּ	וּוּוּוּ 2.
	וּוּוּוּוּ 1.
	וּוּוּוּוּ 3.
	וּוּוּוּוּ 2.
וּוּוּוּוּ	וּוּוּוּוּ 1.

Sing.
Pur.

SCHEMA reliquorum praeteritorum in verbis regularibus, hoc est: 89

PRAETERITA		
Niphal	וּקְדַל	ut: וּקְדַל
Piel	וּלְמַד	וּלְמַד
Pual	וּבְבַד	וּבְבַד
Hiphil	וּמְשַׁל	וּמְשַׁל
Hophal	וּחְבַּר	וּחְבַּר
Hithpael	וּחְבַּר	וּחְבַּר

- 90 GENVS foemininum in praeteritis *Chaldaei* formant per ח, quod aliquoties *Ebraei* imitantur ut: וְחָלַח Deut. 32, 36. וְחָבַת Ez. 46, 17. quod etiam in quibusdam nominibus deprehenditur ut: חֲמַת.
- 91 Aliquando et א sumunt ut: וְחָבַת Ez. 31, 5.
- 92 IN PIEL nonnunquam post primam radicalem reperitur ו ut: וְחָרַשׁ Ef. 40, 24. וְחָרַשׁוּ 1 Sam. 21, 3. Interdum et una vel altera geminatur, ut: וְחָשַׁגְגִי Ef. 17, 11. וְחָרַחַר Pf. 38, 11., וְחָנַן Jer. 48, 11. &c.
- 93 IN PVAL loco Kibbutz saepe Kometz reperitur ut: וְחָלַח pro וְחָלַח Pf. 72, 20. at formae וְחָלַח — וְחָלַח — וְחָלַח planae alienae sunt, et rarissimae.
- 94 IN HIPHIL ח charact. non raro perit, tam in perfectis verbis, quam in imperfectis, ut וְחָבַת pro וְחָבַת — praefertim post particulas ב, ל, כ, quae punctum

etum $\tau\delta$ ה abjecti assumunt ut : לָלֶיךָ pro לְהָלִיךְ — Rarius autem accidit, ut more Chald. loco ה fumatur א ut : אֲנִי־לְהָיִי Ef. 63, 3.

— IN HITHPAEL, ה syllabae הה cum 95
Sibila transponitur ut a שמר fit השתמר
— et ante ה, ט, ר, נ, excidit perque
Dagesch F. compensatur ut: הפחמתי Ef.
37, 10 — nec non ante צ in ט mutatur,
ut: הצמדק Genes. 44, 16.

Occurrit etiam forma התקטל et התקטל — 96
et adeo forma *Hotpaal* ut: התקטרו Num. 1, 47.
הטמאה Deut. 24, 4. השקה Ef. 34, 6.

INFINITIVORVM ratio haec est 97
ut naturam nominum induant, et sta-
tum absolutum aequae ac constructum
admittant

INFINITIVVS.		
<i>Constr.</i>	<i>Absol.</i>	
○○○, ○○○	○○○, ○○○	Kal.
ה○○○		
○○○ה, ○○○ה	○○○ג, ○○○ג	Niph.
○○○, ○○○	○○○	Piel.
○○○	○○○	Pual.
○○○ה, ○○○י	○○○ה, ○○○י	Hiph.
○○○ה	○○○ה, ○○○ה	Hoph.
ה○○○ה	ה○○○ה	Hithp.

98 IMPERATIVVS formatur plerumque a forma constructa infinitivi, addendis litteris נָה, וּ, י, י, hoc modo:

IMPERATIVVS.			
Niph.	וְהִסֵּי	} Kal.	} S.
Piel,	וְהִסֵּי		
Hiph.	וְהִסֵּי		
Hithp.	וְהִסֵּי		
			} P.

99 PVAL et *Hophal* carent Imperativo.

100 *Cholem* imperativi saepe transponitur cum Schva ante וּ et וּ ut: מוֹלְכֵי et מוֹלְכֵי — עָלְוֵי
Zeph. 3, 14. ita תִּרְבֵּי.

101 FUTVRA formantur ut imperativi praeponendis וּ, י, ת, א, quae punctantur in *Kal*, *Niphal* et *Hithpael* per (.) in *Piel* et *Pual* per (.) in *Hiphil* per (.) in *Hophal* per (,) raro (ו).

102 Litterae quae futuris praefiguntur pellunt ה characteristicum; quod tamen ה aliquoties etiam manet inprimis in Verbis פִּי ut הוֹשִׁיעַ: Quod etiam valet de participiis — מְהַקְצֵעוֹת — et nominibus, ut: יְהוֹסֵף — יהוֹסֵף — יוֹסֵף.

FUTV-

FVTVRV M.		
F.	M.	
	אָמַרְתָּ 1.	] Sing.
אָמַרְתְּ 2.	אָמַרְתָּ 2.	
אָמַרְתְּ 3.	אָמַרְתְּ 3.	
	אָמַרְתֶּם 1.	] Plur.
אָמַרְתֶּם 2.	אָמַרְתֶּם 2.	
אָמַרְתֶּם 3.	אָמַרְתֶּם 3.	

VERBA אמר, אכל, אבר, אבה, 105
 et interdum אהב, אחז, אכף, אצר, amant in
 futuro Kal Crafin et Metathesin puncto-
 rum ut : יאמר pro יאמר hocque pro יאמר.

SCHEMA reliquorum futurorum 106
 hoc est.

FVTVRA.		
Niphal	אָמַרְתָּ	אָמַרְתָּ
Piel	אָמַרְתְּ	אָמַרְתְּ
Pual	אָמַרְתְּ	אָמַרְתְּ
Hiph.	אָמַרְתְּ	אָמַרְתְּ
Hophal	אָמַרְתְּ	אָמַרְתְּ
Hithp.	אָמַרְתְּ	אָמַרְתְּ

PARTICIPIA formantur a futuris 107
 praeponeudo מ, quod eodem modo pun-
 ctatur quo praefixa ין י ת א : Nisi quod
 Kal et Niphal excipiantur, quorum par-
 ticipia sine מ adparent.

P A R-

PARTICIPIA KAL.		
F.		
וּסְסָה	וּסְסָה	Sing.
וּסְסָה	וּסְסָה	Plur.
וּסְסָה	וּסְסָה	Sing.
וּסְסָה	וּסְסָה	Plur.

Benoni. Paul.

108 PARTICIPIA reliquarum conjugationum eodem modo flectuntur ut participium *Benoni* in *Kal*. At Paul non habent.

109 מ quod participiis praefigitur quandoque amittitur.

PARTICIPIA		
Niphal	וּסְסָה	נִקְדָּל
Piel	מִסְסָה	מִלְמָר
Pual	מִסְסָה	מִכְכָּר
Hiphil	מִסְסָה	מִמְשִׁיל
Hophal	מִסְסָה	מִכְכָּר
Hithp.	מִסְסָה	מִתְכַּדֵּל

110 VOCALES ultimarum Syllabarum in verbis mirifice alternare notandum est, unde nec commode pro certo conjugationis vel temporis signo habentur.

111 DANTUR etiam formae mixtae — ex diversis *generibus* ut גִּיחְמָנָה — ex diversis

verfis conjugationibus ut: נָכַפֵּר, נִגְזַלָּהּ —
ex diversis *dialectis* וְיִסְבֹּר, ubi abjecta lit-
tera media, hebraeorum more in *tertia*,
et Chald. more in *prima* radicali per
Dag. F. compensata est.

Formas quas alii ex diversis temporibus 112
mixtas (יִלְדָּה) vel ex diversis radicibus (הִבְיִשָּׂה
Ioel I, II.) statuunt, nos cum celeberrimo
J. D. MICHAELE rejicimus cf. ejus *he-
braische Gram.* pag. 130.

EODEM MODO statuimus cum laud. 113
Viro de Verbis *quadrilitteris* et *quinque-
litteris*, nempe nulla dari. Sed potius
vel e duplicatione litterarum: שָׂמָן —
תָּעַתַּע — תִּמְרָמַר — סִחְרָחַר — אָמַלַל —
הִתְמַהֲמַה; *vel* mutatione simul
ut: פָּרַבַּל pro פָּרַבַּר a פָּרַבַּר pro
הִשְׁתַּחֲחַהּ a שָׁחַח — *vel* denique additione,
maxime sibilantium et רָ בְרַסָּם *perdere*
vineam — קָטַפַּשׁ — orta esse viden-
tur ^k).

§. X.

k) Possunt inde explicari etiam nomina qua-
drilittera et quinquelittera: פָּחַלְחַל —
כְּרוּל — שִׁחְרָחַר — יִרְקָרַק — אִדְמָדָם —
קָרַסַל — עָרַפַל — addito *w* conf.
cel. Mich. l. c. p. 118. 119.

§. X.

DE VERBIS IMPERFECTIS
IN GENERE.

114 **V**ERBA IMPERFECTA dicuntur ea, quae *vel* unam radicalium certis conditionibus abiiciunt, *vel* filere eam s. quiescere iubent. Haec quiescentia, illa defectiva appellantur.

115 IMPERFECTA itaque non omnino differunt a perfectis, sed tantum in *quibusdam* vel conjugationibus vel temporibus vel modis. Neque tamen haec differentia *perpetua* est, unde generale axioma praemittimus: *Verba imperfecta in infinitis locis analogiam servant.*

116 **D**ANTVR autem sex genera Verborum imperfectorum — verba פ"נ ut: נפל — verba פ"י ut: ישב — verba ע"ע ut: סבב — verba ע"ר ut: קום — verba ל"ה ut: גלה — verba ל"ל ut: מצא.

117 **P**RAETEREA etiam inveniuntur verba *duplíciter* et *tripliciter* imperfecta, de quibus generatim tantum notamus: a) ea, quae simul verba פ"נ et ל"ה sunt ut: נסה; et ea quae simul sunt verba פ"י et ל"ל ut: יצא, admittere utramque formam, id est, ad earum formationem applicari debere eas leges, quas de

118 utraque in uno verbo concurrente

ano-

anomaliam daturus fumus; b) ea vero 118 quae simul ל"ה ut ע"ע funt, ut: כהה vel simul פ"נ ut כהה, fequi tantum formam posteriorem, id eft, formam verb. ל"ה; c) ea denique quae פ"נ et simul ע"ע 119 funt, ut: כהה, fequi priorem, fcilicet verba פ"נ.

§. XI.

DE VERBIS פ"נ.

VERBA quorum prima radicalis eft 120 נ, habent hoc unum, ut נ, quoties Schva accipere deberet, abiiciant et in fequente radicali per Dagesch F. compenfent, ut: pro נננש est נשנש et fic ubique. Sumat itaque tiro paradigma noftrum et fupponat annulis ibi depictis verbum quoddam a נ incipiens et attendat ubi primus annulus qui primae radicalis locum fuftinet, Schva habeat, ibi applicet hanc regulam, et fine duce vel paradigmate totam anomaliam horum verborum perfpiciet; pergatque eodem modo cum verbis fequentibus.

1. Plerumque נ in infinitiuo et imperatiuo 121 Kal perit: et tunc infinitivus terminatur in נ... vel ח... ut: נעש — נשה — נשא pro quo ord. נשא.

2. a נחן fit inf. חחח pro חחח et cum fuff. 122 חחח: quod quidem verbum etiam ultimum נ Schvan-

- Schvandum abjicit eodemque modo compensat ut: נָחַם.
- 123 3. Verba פ"ג imitatur verbum לקח ut: אָקַח pro אֶלְקַח.

§. XII.

DE VERBIS פ"י.

- 124 **V**ERBA quorum prima rad. est י, abiiciunt י in imperat. et infinit. Kal, vt: יָלַד, a יִלְד.
- 125 **Q**UIESCUNT in futur. Kal in (..) vel *explicite* אִישׁב, vel *implicite* — אִישׁב.
- 126 **M**VTANT י in ו et quidem a) in ו mobile in imper. et futur. Niphal atque in forma constructa infinitivi ejusdem
- 127 conj. ut: הִזְלִיד b) in ו, nimirum in Infinitiv. Praeter. et Partic. Niphal ut: הוֹלִיד nec non in toto Hiphil, ut: הוֹלִיד.
- 128 c) in ו, in toto Hophal, ut: הוֹלִיד; in reliquis י manet regulariter.
- 129 1. Occurrunt in infinitivo etiam formae: לָרַח — לָחַ — לָרַח — לָרַח — לָרַח — לָרַח.
- 130 2. Formae rariores in fut. piel sunt: וָרַח Thren. 3, 53. וָרַח v. 33. — וָרַח/שָׁה Nah. 1, 4.
- 131 3. In Hithpael forma rara est: וָרַח Exod. 2, 4. pro וָרַח.
- 132 4. Aliquoties י in א mutatur וָרַח pro וָרַח Ef. 30, 21.
- 133 5. Formam verb. פ"ג imitatur אָרַח — 2 Samuel. 20, 5. et alias.
- 134 6. Quaedam etiam in Hithp. habent ו mobile ut: Lev. 5, 5.

7. Saepe י non mutatur in Hiphil sed vel 135
quiescit in (..) ut: הַיְטִיב, vel movetur per (..)

יְהִלֵּל.

8. Verbum יכל in Kal formatur ut Hophal, 136
ut: יִכַּל.

9. Verba ינח, יסר, יצב, יצע, 137

יצק, יצר, יצח, יצר, more verborum פ"נ abji-

ciunt *Jod* schvandum et compens. per D. F.

§. XIII.

DE VERBIS עע.

VERBA quorum secunda et tertia ra-
dicalis eadem est, a) in conjuga- 138
tionibus levibus (exceptis participiis in
Kal) abjiciunt mediam b) abjectae vo-
calem sub prima collocant, ut: סב pro 139
סָבַב c) ipsam litteram abjectam per vo-
calem longam sub praeformativa com- 140
pensant ut: הַסְבֵּי d) et tertiae radicali:
in incremento D. F. imprimunt, ut: 141
סָבַב¹).

VOCALEIS longa per quam compen-
satur abjecta littera est a) (..) in praet. 142

et particip. Hiphil ut: הַסְבֵּי pro הִסְבֵּי

b) (י) in toto Hophal ut: הִסְבֵּי pro הִסְבֵּי

c) (י) in reliquis ubi compensatione

opus est ut: הִסְבֵּי fut. Kal: pro הִסְבֵּי.

PRAE-

1) Forma chaldaica hic etiam cum ebraica saepe connectitur duplici compensatione per Dagesch F. ut: הִסְבֵּי יִסְבֵּי Juc. 18, 23. הִסְבֵּי Le- vit. 26, 34. 43.

- 143 PRAETEREA (quoad flexionem) loco (:) sub ultima radicali analogice ponendo ante affirmativas praeteritorum ponitur ו, ut: סִבְּרָה pro סִבְּרָה; et ante נָה imper. et fut. adhibetur י — סִבְּרָה pro סִבְּרָה.
- 144 IN CONJUGATIONIBVS gravibus regulariter flectuntur, nisi quod pro Dagesch characteristico plerumque Cholem habeant ut: סִבְּבָה pro סִבְּבָה.
- 145 1) Quaedam *vel* abjectam litteram ut verba פ"ו per D. F. compensant ut: קָדַר a אָקַר; *vel* verba פ"ו imitantur ut: נִוְעָו — אָמַל — אָתַם (at Pl. 19, 14. אֵייתָם); *vel* verba ל"ה ut: חָפַח a חָפַן.
- 146 2. Quaedam loco D. F. amant א ut: בָּנָאָה pro בָּנָה a בָּוּוּ — יָמָאָם pro יָמָם a מָסָם; quod etiam non raro in nominibus fit ut: צָאֲלִים pro צָאֲלִים *vel* צָאֲלִים.

§. XIV.

D E V E R B I S ע"ו.

- 147 V ERBA quorum media radicalis est ו quiescens, hoc ו in *omnibus* conjugationibus ejiciunt et vocalem longam sub praef. compensant eodem modo ut verba עע, vid. reg. 142. ut: נָקוּם — אָקוּם — הָקוּם &c.
- 148 PRAETEREA ut Verba עע pro (:) sub ultima radicali ponendo in *Niphal* et *Hiphil* sumunt ו ut: נְקִימוּתָהּ vid. reg. 143.

143. — et ante נה habent faepe י, ut:
תפוצינה.

IN CONJUGATIONIBVS gravi- 149
bus loco Dagesch habent י et tertiam
duplicant ut קים a קים — faepe pri-
mam et tertiam simul ut : כלכל.

1. Haec itaque verba si velis ad Paradigma 150
formare semper fingenda sunt ut perfecte scri-
pta : e. g. scribe a קים, קים; abjice mediam;
habebis קם praeteritum. Si Futurum vis, ad
formam קים dic אקים; abjice mediam et
compensa eam per Kametz sec. reg. 142. et ha-
bebis אקם vel אקים; atque ita in reliquis:
non neglecta tamen reg. 110.

2. Manet faepe י, et in Cholem quiescit 151
ut: ביש Jer. 48, 39. — vel mutatur in א quod
in (,) quiescit ut: קאם — faepe in י, ut:
שיה — vel adeo in (,) ut: יח.

3) In imperativo Kal faepe reperitur י vel 152
(,) ut: קם — הושי.

4. In Niphal aliquoties loco י est י ut: 153
ההוש Ef. 25, 10.

5. Verbum קוא in Imper. Kal imitatur ver- 154
ba לה, א insuper in י mutato: קוי Jer. 25, 27.

6. Aliqua habent י mobile Chaldaeorum 155
more, analogia servata ut: קים.

7. Pauca in Futuro Kal habent (,) sub 156
praeformativa ut: יבוש — et sub ה טז Hiphil
י, ut: הוביש.

§. XV.

DE VERBIS לה.

VERBA quorum tertia radicalis est 157
ה videntur in univ. antiquam
originem habere e verbis לה et לה, quod

ita concludimus a) quia plurimae mutationes horum verborum fiunt in י vel י. b) quia Arabes loco verborum לָהּ plerumque habent לִי vel לָּ. c) quia plerumque nomina descendunt a verbis לָהּ habent י vel י ut : עָנִי &c. — vel ex לָּ orta esse, unde bene explicari potest horum verborum alternatio.

158 HAEC itaque verba habent hoc imprimis ut *terminentur* — in *infinitivis* in תו vel וה ut: גָּלוּהּ rarissime in ו, ה, ה, י, י; in *praeteritis* in (ו) ut: גָּלוּהּ — in *imperativis* in (ו) raro (ו) ut: גָּלוּהּ — in *Futuris et participiis* in (ו) raro (ו) ut: גָּלוּהּ — גָּלוּהּ.

159 PRAETEREA mutatur ה ante ה in ת^m) ut: גָּלוּהּ — et in Participio Paul in י ut: גָּלוּהּ pro גָּלוּהּ, quod י aliquando excidit ut: אָפִי Job. 15, 22.

160 QVOTIES ה deberet Schva accipere in י mutatur ut: גָּלוּהּ — raro et extra Kal in י ut: תְּגָלוּהּ — ante נה vero in י ut: גָּלוּהּ.

161 ABJICIUNT denique ה ante י et ה ut: גָּלוּהּ pro גָּלוּהּ.

162 1. ה saepe in י mobile transit ut: תְּסִיחַ Pf. 57, 2. אָחִי Ef. 21, 12. — אָחִי Pf. 77, 4. — בְּכִיחַ — הַמִּיחַ — אָחִיחַ — אָחִיחַ &c. — eodem modo nonnunquam in י abit vid. reg. 8.
2. Ver-

m) Occurrit et hic aliquando forma Chaldaica: צִיחַ Leu. 25, 21.

2. Verba quae ה mappikatum habent pror- 163
sus analogice flectuntur.

§. XVI.

DE VERBIS נ"ל.

VERBA quorum ultima radicalis est 164
נ, terminantur semper in (ַ) vel
(ֿ) ut: יִרְאֶה — מִצַּח — in quibus vocalibus
etiam נ schvandum quiescit ut: מִצַּחֵהּ.

PRAETEREA ante הֵה habent (ֿ) 165
ut: קִרְאֵהּ; vel יֵי.

Pro forma אֵה amatur אֵה ut: מִצַּחֵהּ; vel 166
אֵה ut: מִצַּחֵהּ.

DENIQUE in universum notari de- 167
bet, verba נ"ל induere formam verbo-
rum ה"ל, et vice versa, quod ex usu fa-
cile disci poterit.

§. XVII.

DE NOMINE.

NOMEN formatur a Verbo: id vero 168
quomodo fiat et quibus rationibus
brevitas libelli nostri non capit. Adi-
itaque eum, qui in litteris orientalibus
hodie facile princeps est, J. D. MI-
CHAELM l. l. p. 196. — 214. et SIMO-
NEM in arcano formarum.

EST VERO Nomen vel radicale vel 169
derivativum, porro vel nudum vel au-
ctum.

ctum, denique vel masculinum vel foemininum; nec non ratione derivationis vel leve vel grave.

170 FORMANTVR autem Masculina in Foeminina — addendo הָ ut: אישה, איש — vel addendo הַ ut: מלכה, מלך; atque hoc הַ plerumque (ֶ) ante se habet, raro וּ ut: רות.

171 1. Si Masculinum in יִ desinit, hoc יִ ante הַ D.F. accipit, ut: נכרי, נכריה.

172 2. Per terminationem הַ saepe collectiva formantur, ut: סוס equus, סוסה equitatus. — אויב viator, אויבה agmem proficiscentium.

173 3. Si Masc. in הַ desinat, hoc הַ ante הַ excluditur, ut: עשה, עשה.

174 NOMINA sunt generis foeminini — quae terminantur in הַ (exceptis numeralibus a III. ad X.) vel הַ fervile — quae sunt nomina mulierum, urbium, regionum, plerumque etiam membrorum corporis.

175 COMMVNIA five nunc masculini generis nunc foeminini sunt, — ea plerumque nomina, quorum terminatio aliud significatioque aliud genus flagitare videtur, ut: גשם — quae in singul. habent terminationem masculinam et in plurali foemininam, et vice versa, ut: בני plur. בנייה — pleraque nomina animalium — numeralia a XX ad C — denique ea quorum genus per se dubium est. nique

RELIQVA fere masculina sunt: — 176
 quae non in הָ vel הַ servile terminan-
 tur — quae nomina sunt virorum, mu-
 nerum et functionum virilium, ange-
 lorum &c.

NEVTRQ carent Ebraei, expri- 177
 munt tamen *neutrum* vel per Affixa foe-
 minina vel per Ellipsin Substantivi.

PLVRALIS masculinorum fit adden- 178
 do ים raro ין — aliqui putant, adesse
 etiam aliquando statum constructum Sy-
 rorum in יּ ut: הריי Ef. 19, 9. cf. OTH.
 VERBRVGGE *Observ. philol. de nom. ebr.*
plurali num.

Terminationes י et הָ cedunt terminationi 179
 ים, ut: גויִם a גוי.

PLVRALIS Foemininorum fit per ות, 180
 cui הָ et הַ servile plerumque cedunt ut:
 עֲשׂוֹת ab עֲשָׂה — הַ tamen etiam nonnun-
 quam ante ות in א, ו, י, mutatur —
 uti quoque הַ aliquoties non ejicitur —
 praeterea י servile accipit D. F. — et ו
 saepe in י mobile transit.

DVALIS fit, dum nomini additur 181
 ים, converso הַ in ת.

1. *Aim*, Chaldaeorum more, praesertim in 182
 nominibus propriis in *Am* vel *Em* non raro
 contrahitur ut: עֵינַיִם pro quo Jos. 15, 34.
 עֵינַיִם, ita שְׁנַיִם, שְׁנַיִם.

2. Dualia tantum non dantur: — תְּצַרִים — 183
 שְׁנַיִם — אֶהְרִים — עֲצַלְתִּים — quae falso a gram-
 maticis afferuntur ut dualia tantum.

- 184 3. Ex uno plurali novus saepe formatur ut: הַמִּזְבֵּחַם Es. 22, 11. Ezech. 27, 5. Pf. 68, 18. Deut. 32, 13.
- 185 **FORMATIO** nominum per casus adeo incerta et arbitraria est, ut libenter eam et jure praetermittamus. Mox enim contextus, mox Particulae eam docent.
- 186 **HABENT** autem Ebraei *statum constructum* nominum. Quando nimirum alterum ab altero ita regitur ut *posterius* in Genitivo sit, tunc *prius* in statu constructo esse dicitur certisque mutationibus subjectum est. Nempe — הַ in תְּ mutatur ut: שְׁנָה constr. שְׁנָה יָם —
- 187 et יָם in יּ ut: מְלָכִים constr. מְלָכֵי pro quo et Syrorum יּ reperitur ut: הַשּׁוּפֵי יּ
- 188 Es. 20, 4. — יּ in יּ ut: צֵין constr. צֵין —
- 189 יּ in יּ ut: מֵוֹת c. מֵוֹת הַ — in תְּ vel
- 190 תְּ ut: מְלֹאכֶת constr. מְלֹאכֶת תְּ, quod imitantur quaedam in הַ et הַ יּ, ut:
- 191 מְקֹרָה in הַ — הַ in הַ constr. דְּבִלָּה constr. דְּבִלָּה מְקֹרָה; (פִּי tamen facit פִּה) reliqua vid. reg. 59. et 62.
- 192 1. Vocalis ( ) in Constructis mox manet mox abit.
- 193 2. Monosyllaba cum vocali longa raro mutantur in Constructis. At Monosyllaba אַם, חַם et חַם in constructo aequae ac in affixo statu assument יּ ut: אֲבִי יּ.
- 194 3. Eae vocales longae saepe invariatae manent in Constructis, in quibus *vel* littera quiescens

efcens supponitur ut: בְּנִי, quod plene scriptum esset in sing. בְּנָאב — vel Dagesch F. ut: בְּנִי pro בְּנִי vid. reg. 41.

§. XVIII.

DE PRONOMINIBVS.

PRONOMINA sunt *vel* separabilia, 195 quae separatim ponuntur *vel* inseparabilia quae verbis, nominibus particulisve affiguntur.

SEPARABILIVM primum genus 196 complectitur pronomina personalia.

PRON. PERSONALIA.

Sing.

Ego	אֲנִי	f.	אֲנִי	c.
Tu	אַתָּה	f.	אַתָּה	m.
	אַתָּה	f.	אַתָּי	f.
Ille	הוּא			m.
Illa	היא	f.	היא	f.

Plur.

Nos	אֲנַחְנִי	f.	בְּחֵנִי	c.
Vos	אַתֶּם	f.	אַתֶּמָּה	m.
	אַתֶּן	f. אַתֶּן	אַתֶּנָּה	f.
Illi	הֵם	f.	הֵמָּה	m.
Illae	הֵן	f.	הֵנָּה	f.

- 197 PORRO notamus *demonstrativa*: הוּ
 f. הַלְלוּהוּ f. הַלְלוּ *hic, haec, hoc* — In Foemin.
 וְהוּ, וְהוּ, et הַלְלוּ — Plur. comm. הֵן f. הֵנָּה.
- 198 Quoties הוּ videtur aliis relativum notare,
 toties הַאֲשֶׁר omissum esse nos quidem existima-
 mus.
- 199 RELATIVUM exprimitur Ebraeis
 per הַאֲשֶׁר, quod in utroque genere
 et numero dicitur.
- 200 INTERROGATIVA sunt vel *per-*
sonae: מִי *quis?* *quae?* vel *rei*: מַה *quid?*
 quod quidem ante Makkeph et litteras
 ק, י, ר, ה, ח, ע, per *patach*, verum
 ante ה, ח, ע, kametzata per *Saegol*
 punctatur.
- 201 RECIPROCA non habent Ebraei
 nisi per circumscriptionem, cui maxime,
 ut puto, infervit nomen נִפְשִׁי e. g. נִפְשִׁי
ego ipse. Utuntur etiam in hoc casu
 Conjugationibus Niphal et Hithpael.
- 202 Quoniam et hic nihil de casuum formatio-
 ne in pronomibus, afferri potest quod cer-
 tum et constans sit, de punctatione tantum par-
 ticulae הָא, quam notam accusativi dicunt,
 haec moneamus: punctari eam per (־) ante
 affixa *levia*, per (ֿ) ante *gravia* הָא, הָא,
 הָא, הָא, per (ֿ) autem quando est praepo-
 sitio.
- 203 INSEPARABILIA, in nominibus
 pronomina possessiva, in Verbis et parti-
 culis pronomina personalia expriment.

ALIQUA vero ad singularem alia ²⁰⁴ ad pluralem poni amant, unde in singularia et pluralia discescuntur, non significationis causa, sed ratione vocabuli cum quo conjunguntur, quod vel in plurali est vel in singulari est.

AFFIXA.					
		Sing.		Plur.	
Perf.	gen.				
1	c.	י	ני	Singularis.	י
2	m.	ך	כה		יך
2	f.	ך	כי		יך — יכי
3	m.	ו, ה, הו, הו	כו, נו		יו
3	f.	ה, ה	כה, נו	יה	
<hr/>					
1	c.	נו		Pluralis.	ינו
2	m.	כם			יכם
2	f.	כן			יכן
3	m.	הם			יהם — ימו
3	f.	הן			יהן

GENVS Affixorum non accommo- ²⁰⁵ datur generi ejus nominis cui affixum est, sed ejus personae, quam designamus: e. g. si ad foeminam dicere velles, *hostes tui*; non posses dicere צריך sed צריכה

1. In Foeminino nonnunquam chaldaeorum ²⁰⁶ more est מ pro ה ut: בלא Ez. 36, 5.

2. Ante

44 §. XVIII. *De Pronominibus.*

- 207 2. Ante affixa *gravia* (reg. 202.) nomen in statu constructo praefigitur ut: דָּבָר אֶתְּבָרְכֶן.
- 208 3. Ante quaevis affixa הֵּ foem. abit in הֵּ (n) ut: צָרְחִי — aliud vero הֵּ quodcumque tollitur, (quod fere in quovis vocis incremento accider solet) ut: מִקְנֵי אֶתְּמַקְנֵהּ.
- 209 4. Terminationes plur. et dual. יִם. et יִם. cedunt affixis ut: יְדִיכֶם אֶתְּדִימֵם.
- 210 5. Singularia et Pluralia non raro inter se permutantur.
- 211 6. *Jod* finale quiescens ante affixa levia movetur, ut: פְּרִי אֶתְּפְרִי.
- 212 7. *Verbis* affiguntur affixa *singularia*, ubi tamen ante יֵּ adhibetur נֵּ praecedente (.) (..) vel ( ) ut: קְדַלְגִּי — hocque נֵּ interdum Dag. F. accipit ut: יִסְרְגִּי Pf. 118, 18.
- 213 8. Affixum הֵּ saepe in הֵּ transfit.
- 214 9. Terminationes יֵּ et הֵּ pellunt punctum affixi praeter בְּלֵתִי cujus יֵּ ipsum perit.
- 215 10. In verbis ante Affixa, mutatur הֵּ in הֵּ — הֵּ in הֵּ — הֵּ et הֵּ in הֵּ — הֵּ denique in הֵּ vel הֵּ.
- 216 11. Schva et Cholem in Infinitivo et Imper. Kal ante Affixa plerumque transponuntur ut: קְמַלְגִּי.

§. XIX.

n) Quod quidem הֵּ nonnunquam abjicitur.

§. XIX.

DE PARTICVLIS

משה וכלב.

HARVM Particularum significatio e Le-²¹⁷
xicis petenda est, nos de punctatione
aliqua monebimus. Nimirum מ ortum
ex מן, praefigitur per (.) sequente D. F.,
eodemque modo tam Nominibus quam
Pronominibus ut: מִבֵּית — quod quidem²¹⁸
Dagesch facile excidit inprimis ex *Jod*
ut: מִיָּמִי pro מִיָּמִי.

Praefixio anomalica per *Cholem* et *Schu-*²¹⁹
rek non occurrit nisi in nominibus propriis,
ut: שְׂמֹנֶה — מֹנֶה.

PORRO ש ex אִשֶׁר ortum praefigitur²²⁰
per (.) sequente D. F. ut: שְׁלֵא — raro
per (.) ut: שְׁמֵרָהי Jud. 5, 7. — aut per
(:) ut: שְׁהֵרָה Cohel. 2, 22.

Saegol טָש ante gutturalem Dagesch re-²²¹
spuentem manet invariatum ut: שְׁמֵרָה praeter
rar. exemplum: שְׁמֵרָה.

PRAEFIXVM הֵּ est VEL *demonstra-*²²²
tivum f. *articuli*, quod ex antiquo הֵּ f.
הֵּ ortum esse videtur^o) et ordinarie
punctatur per (.) seq. D. F. ut: הֵּבֵרָה —
verum

o) Nam et Arabes habent הֵּ ad designandum
articulum praepositivum.

- 223 verum ante gutturales Kamezatas per
 224 (..) ut: הַעֲרִים – Si tamen ipsa syllaba
 a gutturali incipiens tonum habet, (..) I
R
e
m
(
ה
P
v
17
E

ה
נ
n

qu
bi
fo
de
ut
ta
po
a
הי
- 225 redit ut: הָהָר – VEL est *interrogativum*
 quod *vel* ex Arabum הַל originem habet,
 et tunc praefigitur ut demonstrativum,
 nisi quod hic aliquoties adeo in ך D. F.
 reperiatur ut: הָרְאִיתָם 1 Samuel. 10, 24.
- 226 2 Reg. 6, 32. – *vel* nudus sonus interro-
 gantis est, et tunc per (..) punctatur ut:
 הַבָּת.
- 227 PARTICVLAE, פֶּה e כ – ל ex אֵל –
 et ב e פֶּה per alternationem ב cum פֶּל
 ortum, praefiguntur per Schva simplex.
- 228 Sed — ante tonum plerumque per (..) E
- 229 ut: פֹּנֵאת – ante ה demonstrativum su-
 munt vocalem ך ה ipso ה ejecto ut:
 בְּרַבֵּית pro בֵּית.
- 230 DENIQUE ו est *vel copulativum* vel
- 231 *conversivum* – Praeteriti – Futuri. *Copu-*
lativum et *conversivum* Praeteriti praefi-
 gitur per (..) ut: וְהָיָה, וְהָיָה fed —
- 232 ante tonum per (..) ut: וְחָם (nisi fit in
 initio periodi ut: Gen. 8, 22.) — ante
 Schva simplex (nisi Schva sub *Jod* fit)
- 233 et ante ה, מ, ב, per ו, ut: וַיֵּמֶר – *Con-*
versivum Futuri autem per (..) seq. D. F.
 ut: וַיֵּאמֶר, quod quidem Dagesch ali-
 quoties excidit.

§. XX.

DE FIGVRIS.

DE FIGVRIS etymologicis pauca 234
monebimus. Prima earum est: PA-
RAGOGE, quae addit in fine litteram:
estque vel communior vel rarior. *Com-* 235
*muni*or addit — הּ ut: שְׁמֵרָה Am. 1, 11.
(nb. si verbum cui accedit הּ definat in
הּ, hoc הּ in תּ mutatur ut: יִשְׁעָתָה) —
Porro נ addit personis verborum in י 236
vel ך terminantibus ut: הַשְׁמֵעוּן Deut. 1,
17. — raro infinivo ut: לְחַתּוֹן 1 Reg. 6, 19. 237
— denique י ut: רַבְּרֵי Thren. 1, 1. יִבְלֵתִי
Ef. 26, 19.

PARAGOGE rarior est, quae addit — 238
הּ ut: וְהִקְרָאתָ 1 Sam. 28, 15. — א, ut: 239
הִקְרָאתָ Jos. 10, 14. — ו, ut: חִתּוֹ Ge-240
nes. 1, 24.

APOCOPE quae abjicit in fine, est-241
que vel *communior*, quae maxime in ver-
bis לֵה syllabam finalem הּ vel הּ vel
solum הּ (retracta Vocali) abjicit, ubi
deinde fervilis praefixa saepe (..) accipit,
ut: וְהִקְרָאתָ pro וְהִקְרָאתָ Gen. 3, 6. — In quo 242
tamen casu verba הִידָה et הִידָה residua
post apocopen puncta transponunt ut:
א הִידָה fit per Apocopen יְהִי et deinde
יְהִי, nisi quod in pausa loco (..) fit (..) 243
ut:

- ut: וַיְהִי, unde etiam הָשִׁי a שִׁיה Deut. 244 32, 18. — Vel *rarior* quae detrahit — א, ut: 245 קָרְאֵן Ef. 53, 10. — ה in Syllaba נה ut: Ruth. 1, 10.
- 246 EPENTHESIS est, quae inserit otiose — א ante affixa ut: אֶחָקֶקֶה Jef. 22, 24. conf. Jef. 60, 7. 10. — א, ו, י ut: חִיעֶשֶׂה Genef. 13, 19. אֶשְׂמְאִלָּה Exod. 25, 31.
- 247 SYNCOPE est concisio litterae in medio vocis — א טז ut: בְּחָמָה Job. 29, 6. pro אָה — א טז — ב טז — ה טז.
- 248 APHAERESIS tollit ab initio — ה — maxime ה טז Hiphil conf. reg. 86.
- 249 METATHESIS transponit — *consonantes* ut: חִשְׁרָה 2 Sam. 22, 12. pro שְׁחַרְתָּ — *vocales*: בְּהִשְׁמָה Lev. 26, 43. pro בְּהִשְׁמָה.
- 250 PROSTHESIS rarissime occurrit: addit vero in initio vocis ל — אָמֵם — א ut: אָרוּשׁ trituro Ef. 28, 28.

F I N I S.

Be 525

S

VO 18

COMPENDIUM
GRAMMATICES

ERRATAE

M.

Be

E

